

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 24 lutego 2016 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2013/0091 (COD)

14957/15
ADD 1

ENFOPOL 403
CSC 305
CODEC 1655

PROJEKT UZASADNIENIA RADY

Dotyczy: Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia
ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania
(Europol), zastępującego i uchylającego decyzje 2009/371/WSiSW,
2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW
i 2009/968/WSiSW
– Projekt uzasadnienia Rady

I. WPROWADZENIE

W dniu 27 marca 2013 r. Komisja przedłożyła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy i Szkolenia w Dziedzinie Egzekwowania Prawa (Europol) i uchylającego decyzje 2009/371/WSiSW i 2005/681/WSiSW¹.

Na posiedzeniu plenarnym w dniu 24 lutego 2014 r. Parlament Europejski głosował nad poprawkami do wniosku Komisji, przedstawionymi w dok. 6745/1/14 REV 1, a także nad mandatem do rozpoczęcia negocjacji z Radą.

W dniach 5 i 6 czerwca 2014 r. Rada (ds. WSiSW) przyjęła podejście ogólne przedstawione w dok. 10033/14.

Przy tej samej okazji Rada udzieliła prezydencji mandatu do rozpoczęcia negocjacji z Parlamentem Europejskim z myślą o osiągnięciu porozumienia w pierwszym czytaniu w odniesieniu do projektu rozporządzenia o Europolu.

Podczas prezydencji włoskiej, łotewskiej i luksemburskiej odbyło się dziesięć rund rozmów trójstronnych. Podczas dziesiątej rundy rozmów trójstronnych, 26 listopada 2015 r., wypracowano ostateczny kompromis; tekst projektu rozporządzenia w wersji po negocjacjach międzyinstytucjonalnych i przedstawiony w dok. 14679/15, został przedłożony Coreperowi tego samego dnia.

W dniu 30 listopada 2015 r. komisja LIBE przegłosowała i zatwierdziła tekst projektu rozporządzenia w wersji po negocjacjach międzyinstytucjonalnych. Przewodniczący komisji LIBE, Claude MORAES, wystosował pismo do przewodniczącego Komitetu Stałych Przedstawicieli, stwierdzając, że jeżeli przedmiotowy tekst zostanie formalnie przekazany Parlamentowi Europejskiemu jako stanowisko Rady w pierwszym czytaniu do powyższego wniosku ustawodawczego, zaleci on członkom Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, a następnie zgromadzeniu plenarnemu, by w drugim czytaniu Parlamentu zaakceptowali stanowisko Rady w pierwszym czytaniu bez poprawek – z zastrzeżeniem weryfikacji, której dokonają prawnicy lingwiści obydwu instytucji oraz dostosowania odnośnych definicji do definicji ustalonych w dyrektywie o ochronie danych.

¹ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy i Szkolenia w Dziedzinie Egzekwowania Prawa (Europol) i uchylającego decyzje 2009/371/WSiSW i 2005/681/WSiSW, 8229/13 – COM(2013) 173 final.

W dniach 2 i 4 grudnia 2015 r. na posiedzeniach Coreperu/Rady przyjęto porozumienie polityczne dotyczące tekstu rozporządzenia o Europolu przedstawionego w dok. 14713/15.

Tekst ten został następnie zweryfikowany przez prawników lingwistów.

II. CEL

Celem wniosku było zastąpienie decyzji Rady 2009/371/WSiSW w sprawie ustanowienia Europolu² nowym rozporządzeniem opierającym się na art. 88 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wprowadzonym Traktatem z Lizbony, a także zwiększenie skuteczności i rozliczalności Europolu oraz zapewnienie mu solidniejszych rozwiązań w zakresie ochrony danych, tak aby mógł jak najlepiej wspierać państwa członkowskie w ich wysiłkach na rzecz zwalczania przestępczości.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

Kilka różnych elementów rozporządzenia wymagało dogłębnych dyskusji przed osiągnięciem porozumienia; były to: kontrola parlamentarna, mianowanie dyrektora wykonawczego Europolu, różne aspekty związane z przetwarzaniem informacji i ochroną danych, jednostka ds. zgłaszania podejrzanych treści w internecie oraz stosunki Europolu z partnerami.

Pakiet dotyczący zarządzania i równowaga międzyinstytucjonalna

Po długotrwałych negocjacjach tekst rozporządzenia o Europolu oddaje już zwiększoną rolę Parlamentu Europejskiego w ramach dopracowanej równowagi międzyinstytucjonalnej z Radą i Komisją.

Działania Europolu będą monitorowane pod kątem politycznym przez grupę ds. wspólnej kontroli parlamentarnej (GWKP), utworzoną wspólnie przez parlamenty narodowe i właściwą komisję Parlamentu Europejskiego (art. 51).

² Decyzja Rady 2009/371/WSiSW z dnia 6 kwietnia 2009 r. ustanawiająca Europejski Urząd Policji (Europol), Dz.U. L 121 z 15.5.2009, s. 37.

Dyrektor wykonawczy zostanie mianowany przez Radę, która wybierze go z krótkiej listy kandydatów sporządzonej przez komisję selekcyjną, w której skład będą wchodzić członkowie wyznaczeni przez państwa członkowskie oraz przedstawiciel Komisji. Wybrany kandydat może zostać poproszony o stawienie się przed właściwą komisją Parlamentu Europejskiego, która wyda następnie niewiążącą opinię dla Rady (art. 54).

Ponadto zarząd może zapraszać na swoje posiedzenia – w charakterze obserwatora bez prawa głosu – każdą osobę, której opinia może być istotna dla dyskusji, w tym w stosownych przypadkach przedstawiciela GWKP (art. 14 ust. 4).

I wreszcie: jeśli chodzi o stosunki Europolu z partnerami i o umowy o współpracy, zwiększono rolę zarówno Komisji (ocena takich umów), jak i Parlamentu Europejskiego (art. 25).

Przepisy te przyczyniają się do zwiększenia przejrzystości i rozliczalności Europolu, a jednocześnie odzwierciedlają w wyważony sposób stanowiska Rady i Parlamentu Europejskiego.

Jednostka ds. zgłaszania podejrzanych treści w internecie

Na początku 2015 r., po aktach terrorystycznych w Paryżu i w innych miejscach, działalność Europolu w dziedzinie zwalczania radykalnej propagandy w internecie zwiększyła się, gdyż Rada zwróciła się do Europolu, by przekształcił swój punkt kontaktowy „Przeszukaj sieć” w unijną jednostkę ds. zgłaszania podejrzanych treści w internecie. Odnośne przepisy istniejącej decyzji Rady 2009/371/WSiSW zawierały odpowiednią podstawę prawną takiej działalności.

Jednak tekst nowego rozporządzenia nie zawierał podobnych przepisów związanych ze zgłaszaniem podejrzanych treści w internecie. Ponadto tekst pierwotnego wniosku i podejścia ogólnego Rady zakazywał wprost Europolowi przesyłania danych osobowych podmiotom prywatnym – z kilkoma wyjątkami, które jednak nie miały zastosowania do celów unijnej jednostki ds. zgłaszania podejrzanych treści w internecie.

Z myślą o umożliwieniu Europolowi przeprowadzania w przyszłości zadań związanych ze zgłaszaniem podejrzanych treści w internecie tekst rozporządzenia, po długich dyskusjach w ramach negocjacji międzyinstytucjonalnych, został zmieniony w następujący sposób:

– w art. 4 ust. 1 dodano nową literę m), która zapewnia wprost podstawę prawną odnośnie do kwestii zgłaszania podejrzanych treści w internecie. Ponadto w nowym motywie (38) wyjaśniono kontekst i konieczność wykonywania przez Europol takich zadań;

– art. 26 ust. 5 lit. c) umożliwi Europolowi, na bardzo restrykcyjnych warunkach, przekazywanie podmiotom prywatnym publicznie dostępnych danych osobowych. Takie przekazanie powinno być absolutnie niezbędne do wykonania zadania określonego w art. 4 ust. 1 lit. m), powinno dotyczyć konkretnych i indywidualnych przypadków oraz odbywać się w sytuacji, gdy podstawowe prawa i wolności odnośnych podmiotów danych nie są nadrzędne wobec interesu publicznego przemawiającego za danym przekazaniem; oraz

– wprowadzono całkiem nowy element: zgodnie z art. 26 ust. 3 Europol może teraz otrzymywać dane osobowe bezpośrednio od podmiotów prywatnych, w wyniku przekazania na mocy art. 26 ust. 5 lit. c) i w związku z takim przekazaniem.

Przetwarzanie informacji i ochrona danych

Obecna decyzja zawiera bardzo rygorystyczne przepisy, które umożliwiają Europolowi analizowanie informacji wyłącznie w ramach plików roboczych do celów analizy. Oznacza to, że Europol nie mógłby przeprowadzać analizy krzyżowo pomiędzy takimi plikami, a zatem nie mógłby na przykład identyfikować powiązań lub ewentualnych związków między przestępczością zorganizowaną a terroryzmem. Taki stan rzeczy często prowadzi do dublowania danych mających znaczenie dla kilku plików roboczych do celów analizy.

Zaproponowany w rozporządzeniu nowy system³, cieszący się mocnym poparciem Rady, reprezentuje zupełnie inną koncepcję środowiska przetwarzania danych; z punktu widzenia Europolu odzwierciedla on koncepcję zintegrowanego zarządzania danymi. Umożliwi to Europolowi identyfikowanie powiązań i związków między różnymi dochodzeniami oraz wykrywanie pojawiających się tendencji i modeli w zakresie przestępczości zorganizowanej (zwiększona zdolność wsparcia operacyjnego). Unika się dublowania danych, gdyż informacje będą mogły być sprawdzane krzyżowo (elastyczność i pewność prawa). Z technologicznego punktu widzenia obecna struktura systemu informacyjnego Europolu jest w pełni kompatybilna z nowym systemem przetwarzania danych, który miałby zostać wdrożony. Wszelkie dostosowanie struktury przetwarzania i analizy może zostać dokonane na późniejszym etapie, bez konieczności dalszego dostosowania rozporządzenia (ramy prawne neutralne pod względem technologicznym). Zgodnie z art. 18 to zarząd, po zasięgnięciu opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, przyjmuje wytyczne doprecyzowujące procedury przetwarzania informacji przez Europol.

³ Przepisy zawarte w rozdziale IV (Przetwarzanie informacji), rozdziale V (Stosunki z partnerami), rozdziale VI (Zabezpieczenia służące ochronie danych) i rozdziale VII (Środki zaskarżenia i odpowiedzialność).

W wyniku konstruktywnych negocjacji z Parlamentem Europejskim uzgodniono system rozwiązań charakteryzujący się wysokim poziomem ochrony danych. Ponadto system ten będzie nadzorowany zarówno wewnątrz (inspektor ochrony danych), jak i zewnątrz (EIOD). W tym sensie ochrona danych zostanie wzmocniona – m.in. poprzez: ścisłe ograniczenia przetwarzania danych odnoszących się do szczególnych kategorii podmiotów danych, sprawozdania dla Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD) na temat szczególnych kategorii danych, ścisłe przestrzeganie zasady celowości oraz zróżnicowanie dostępu. W rezultacie otrzymujemy system rozwiązań, który odpowiada na wyrażone obawy dotyczące ochrony danych, a jednocześnie pozwala na utrzymanie skuteczności Europolu.

Tekst przedmiotowego rozporządzenia został dostosowany – tak dalece, jak było to możliwe – do pakietu dotyczącego ochrony danych.

IV. WNIOSKI

W stanowisku Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedlono kompromis osiągnięty w negocjacjach między Radą a Parlamentem Europejskim przy pośrednictwie Komisji. Po przyjęciu przedmiotowe rozporządzenie zastąpi obecną decyzję; będzie ono stosowane od dnia 1 maja 2017 r. Przewidziane w nim nowe rozwiązania pozwolą Europolowi na korzystanie z usprawnionego systemu przetwarzania danych i ochrony danych oraz na większą elastyczność operacyjną.